

'Baerne'

Tijdschrift van de Historische Kring "Baerne"

21e jaargang nr.1 - maart 1997

Conimex[®]

De Oosterse keuken thuis.

Slamat Makan – Smakelijk Eten.

Historische Kring Baerne
Postbus 326
3740 AH Baarn
tel. (035) 5430377

Voorzitter
J.G. v.d. Kraats
Torellaan 34
3743 HH Baarn
tel. (035) 5421000

Algemeen Secretaris
F. Muts-Snel
van Goyenlaan 213
3764 XH Soest
tel. (035) 6012989

Penningmeester
I. Huls-Brandsma
Wittelaan 8
3743 CP Baarn
tel. (035) 5422974

Werkgroep Archeologie
J.W.A.A. van der Laan
Schoener 12
3742 HD Baarn
tel. (035) 5411656

Werkgroep Archiefonderzoek
H.M.M. van Vugt
Wiardi Beckmanstraat 104
3762 HC Soest
tel. (035) 6018894

Werkgroep Interviews en Reportages
J.M. v.d. Brink-v. Wijkvliet
Prof. Meijerslaan 10
3741 XH Baarn
tel. (035) 5420161

Werkgroep Oudheidkamer
R.J.E. Luikinga-Geijtenbeek
Klaproosstraat 15
3742 RA Baarn
tel. (035) 5415724

Werkgroep 'Baerne'
H. Bronkhorst
Eemweg 23
3741 LA Baarn
tel. (035) 5413587

Redactie Baerne
E.J. Heun-ten Holt
H. Bronkhorst
J. Kruidenier
L.J. Stomp
R. Uileman
T. Biemans
Sophialaan 13
3743 CT Baarn
tel. (035) 5422951

Ledenadministratie
N. Kuyt-Smit
v. Wassenaerlaan 16
3742 AH Baarn
tel. (035) 5418065

Bezoekadres en bezoektijden Oudheidkamer
Burgemeester Penstraat tussen nr.2 en 4. Open op maandagen van 10 tot 12 uur en van 20 tot 22 uur, maar **niet** op de eerste maandagavond van de maand en **niet** op maandagavond in de maanden juli en augustus.

Contributie
Minimaal f 25,- per jaar voor het individuele lidmaatschap.
Minimaal f 35,- per jaar voor een echtpaar of twee samenwonenden.
Minimaal f 12,50 per jaar voor het jeugdlidmaatschap (14 tot en met 18 jaar).
Bankrek.nr.: 30.47.28.292
Postbankrek.nr.: 41.92.133
Losse verkoop "Baerne": f 5,50 verkrijgbaar bij N. Kuyt-Smit en Boekhandel Den Boer, Laanstraat 69, Baarn

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.
Het tijdschrift 'Baerne' komt mede tot stand door Drukkerij Bakker Baarn.

INHOUD	Pag.
In memoriam Bart Braat	2
Reinhard Scherenberg in de ban van Helena van Polanen	4
In memoriam Arnold van Kouterik	11
Het 'Verkade-mannetje' vertelt	11
Verenigingsnieuws	22
Programma	24

IN MEMORIAM BART BRAAT

Bart Braat was een man van het eerste uur van de Historische Kring Baerne. Hij had een brede belangstelling voor de historie in de ruimste zin des woords. Zijn interesse ging vooral uit naar de archeologie en de geografie. Bart deed mee aan alle activiteiten van de Kring. Hij was bij de lezingen, hij ging mee met de excursies en hij volgde met andere Kringleden cursussen. Menigmaal was ik met Bart op pad naar openingen van tentoonstellingen en naar lezingen bij de zusterverenigingen. Hij hielp mee met het rondbrengen van ons tijdschrift.

Hoewel hij moeilijk in en uit zijn auto kon komen, trok hij toch voor onze Kring erop uit.

Hij was heel trouw in het bezoeken van familie en vrienden.

Over de tweeëntwintig jaar dat ik hem heb meegemaakt, zou ik een heel nummer van Baerne kunnen volschrijven.

Bart is een man om nooit te vergeten.

Jo v.d. Brink

ARWE: ter nagedachtenis Bart Braat

"Hij had nog zoveel willen doen."

Bart is vanaf de oprichting zeer nauw betrokken geweest bij het doen en laten van de Historische Kring Baerne.

Daarbij schroomde hij niet om een bestuursfunctie op zich te nemen, zo is hij vele jaren secretaris van de HKB en bestuurslid van de ARWE geweest.

Maar ook de organisatie van exposities en lezingen of het bezorgen van de 'Baerne' beschouwde hij als een plicht. Een breed scala aan onderwerpen had zijn interesse maar zijn grootste hobby is altijd de archeologie geweest.

Hij is dan ook steeds een grote stimulator geweest en niets was hem teveel om toestemming te krijgen om onderzoek te doen.

Bart was niet alleen in Baarn, maar ook in de verre omgeving een graag geziene gast bij opgravingen, excursies, etc. Hij was niet alleen erg geïnteresseerd maar ook zeer consequent. Vanaf de oprichting, in 1981, van de Archelogische Dienst Austerlitz, waarin de ARWE een groot aandeel heeft gehad, is Bart bijna wekelijks naar Austerlitz gereden om daar mee te graven. Ook voor vervoer was Bart altijd in te schakelen.

Of het nou een excursie naar de Eifel, de Lüneburger heide of ergens in de buurt was, Bart was erbij.

De laatste jaren konden we merken dat het allemaal wat moeilijker werd. Bij verkenningen werd er wat langzamer gelopen en ook het oprapen van vondsten ging steeds moeilijker. Het weerhield hem er echter niet van om zijn grote hobby te blijven uitvoeren, terwijl wij er geen punt van maakten om ons aan hem aan te passen.

Lichamelijk ongemak werd door hem op dezelfde wijze opgelost als problemen met zijn auto. Hij nam gewoon contact op met een arts en vroeg wat de consequenties en het resultaat van behandeling waren. Alles werd doorgenomen en aan de hand daarvan besliste Bart.

Zo ook met zijn al eerder geopereerde heup. Toen de arts tegen hem zei: "U zou wat meer naar uw lichaam moeten luisteren" antwoordde Bart dat het dan voor de eerste keer zou zijn dat het op deze wijze ging.

Het belette hem niet om door te gaan met de taken die hij zich gesteld had.

Zijn grootste wens was om de volledige geschiedenis van Baarn aan het bodemarchief te ontworstelen.

"Hij had nog zoveel willen doen."

Wij verliezen in Bart een grote stimulerende kracht die niet alleen in archeologie was geïnteresseerd maar een brede belangstelling had voor tal van onderwerpen. De mensen graag aan het woord liet en een goed maar kritisch luisteraar was. Bart zou zelf gezegd hebben dat iedereen vervangbaar is, maar over dit punt heb ik een afwijkende mening.

Jan van der Laan, voorzitter ARWE

REINHARD SCHERENBERG IN DE BAN VAN HELENA VAN POLANEN

Een vermogen voor zijn huisgenote

De gezellige zomeravonden van de kring rond Reinhard Scherenberg op het Baarnse landhuis Peking, nu meer dan tweehonderd jaar geleden, komen in een nieuw licht te staan bij lezing van het testament dat de gastheer omstreeks die tijd liet opmaken. Dat testament is te vinden in het Gemeentearchief van Utrecht. Het is een boeiende aanvulling op de reeds bekende feiten over Scherenbergs gasten. Veel mensen die we kennen uit de beschrijving van de samenkomsten op Peking komen we opnieuw tegen in dit document, waaruit blijkt hoe gefortuneerd Scherenberg was en hoeveel aandacht hij voor zijn medemensen had.(1)

Reinhard Scherenberg (1769-1834), zoon en erfgenaam van een rijke Amsterdamse koopman, liet op het einde van de achttiende eeuw in Baarn twee Chinese landhuizen neerzetten: Cleyne Peking en Canton. Ook was hij de bouwheer van Schoonoord en van verscheidene andere huizen in Baarn. Hij stichtte een tapijtfabriek en hij was omstreeks 1800 een van de voornaamste notabelen van ons dorp.

Peking (rechts), toen het huis bewoond werd door Reinhard Scherenberg. De prent is "naar de werkelijkheid getekend door Pieter de Neufville Pzn", terwijl A. Zucker er deze ets van heeft gemaakt. Deze ets werd opgenomen in de dichtbundel van Pieter Pypers "Eemlandsch Tempe", in 1803 uitgegeven te Amsteldam door Pieter Johannes Uylenbroek.

De historische documenten die betrekking hebben op Reinhard Scherenberg en zijn vader zijn vooral te vinden in het Rijksarchief Utrecht, het Algemeen Rijksarchief in Den Haag, het Amsterdamse Gemeentearchief en het Haagse Gemeentearchief, maar voor dit document ver-

wijst het Utrechtse Rijksarchief je naar het aangrenzende Gemeentearchief, omdat daar de akten zijn van de Utrechtse notarissen. Scherenberg heeft zijn testament namelijk niet laten opmaken door de Baarnse notaris Frans Pen, die wel andere zaken voor hem behandelde, maar door de Utrechtse notaris Philippus Wernerus Meelboom, die in 1785 door het Hof van Utrecht beëdigd was. In een dikke ingebonden foliant met de akten van deze notaris bevindt zich Scherenbergs testament, een tekst in een mooi vrij goed leesbaar handschrift, dat is afgesloten met de handtekeningen van Scherenberg, twee getuigen en de notaris.(2)

In de aanhef van de akte wordt verteld, dat op 14 oktober 1795 "des voormiddags de klokke half Elf uren" Reinhard Scherenberg, wonende te Baarn, zich bij notaris Meelboom aandiende om, in aanwezigheid van twee getuigen, zijn uiterste wil bekend te maken met betrekking tot "zijn tijdelijke aardse goederen". De notaris, die, zoals de wet hem voorschreef, bij het begin van de sessie geconstateerd had, dat zijn comparant Scherenberg "bij zijn volkomen verstand was", ontving zijn cliënt in Utrecht in het Nieuwe Casteel van Antwerpen. We kunnen ons dan voorstellen, dat Scherenberg van zijn Baarnse woning Peking, per eigen rijtuig met koetsier, naar Utrecht was gereisd.

Caroline vertelt

Toen hij dit testament liet opmaken, woonde hij al weer vier jaar op Peking, dat in 1791 gebouwd was. In dit huis ontving hij veel gasten uit binnen- en buitenland, onder meer uit Duitsland en Frankrijk. Sommigen van hen logeerden geruime tijd op Peking. Dan waren er 's avonds samenkomsten in de salon, waar door de voorname erudiete Franse gasten, graaf du Roure en de markies de Bonnechose, werd voorgelezen en waar de vermaarde Duitse schilder en tekenaar Johann Friedrich August Tischbein (1750-1812) portretten tekende van de aanwezigen. Van die culturele soirées op Peking in de zomer van 1794 heeft Tischbeins dochter Caroline, die er toen bij was, later toen ze inmiddels de vrouw was van de Heidelbergse hoogleraar in de geschiedenis Prof.dr. Friedrich Wilken, haar herinneringen opgetekend. Die aardige beschrijvingen, waaruit blijkt dat Caroline als jong meisje al een goed opmerkingsvermogen had, zijn in 1925 opgenomen in een Duits boek over Tischbein en zijn familie (3).

Scherenberg, die in de herfst van 1795 nog niet getrouwd was, begint zijn testament met legateringen aan de kinderen van zijn tante, "Huysvrouw van den Heer Daniël Zacharias Chatelain". Zo vermaakt hij aan zijn neef Nicolaas en aan zijn nichten Helena en Susanna "elk eene Somma van vijf duizend guldens", wat voor die tijd een aanzienlijk bedrag was.

R:^o Scherenberg f.ansr:

E: P. D. Noelen

J. C. W. Geldens

J. H. Meelboom

Handtekeningen onder het testament van Reinhard Scherenberg, die als eerste tekende. Dan volgde de handtekeningen van de twee getuigen en de laatste signatuur is van notaris P.W. Meelboom.

Bij die toewijzing staat vermeld, dat zij dit geld ontvangen "tot eene gedachtenis". Hun oom sprak dus de wens uit, dat ze nog eens aan hem zouden denken als ze dit grote bedrag incasseerden. Een van de nichten, Susanna, zou bovendien, boven die vijfduizend gulden, nog eens tweeduizend gulden krijgen "naa het aangaan van een wettig huwelijk", en vervolgens "gedurende den tijd zij ongehuwd blijft jaarlijks en alle jaaren eene somma van een hondert en zestig guldens".

Het volgende item is een legaat van duizend gulden aan het neefje Reinhard, kennelijk omdat het naar zijn oom is vernoemd.

En dan komt een heel opmerkelijk legaat. Scherenberg vermaakt kostbare bezittingen en een waar vermogen aan "Mevrouw Helena de Vos, Huijsvrouw van de Heere Rogier Gerard van Polanen". Deze dame was weggegaan van haar echtgenoot, R.G. van Polanen, gezant in de Verenigde Staten namens de Bataafse Republiek. Helena vond het leven maar saai in Philadelphia, de toenmalige hoofdstad van Amerika, en zij was met haar kinderen naar Parijs vertrokken, om daar de bloemetjes buiten te zetten. Maar de Revolutie maakte een einde aan de pret en ze vluchtte naar Nederland, waar ze gastvrij werd ontvangen door Reinhard Scherenberg. Ze heeft geruime tijd bij Scherenberg op Peking gewoond en ze heeft haar gastheer kennelijk ingepalmd, of althans onder grote druk gezet. Hij heeft aanvankelijk niet beseft, dat hij een sluwe intrigante in huis haalde. Caroline Tischbein zegt, in haar herinneringen aan die tijd in Baarn, dat Madame Van Polanen "een tyraniek en onaangenaam" mens was en dat Scherenberg niet tegen haar opgewassen was. Tengevolge van het hinderlijke optreden van deze dame verlieten de andere logees een voor een Huize Peking en de bezoekers bleven weg. Later, in 1799, zorgde Helena van Polanen-de Vos dat Scherenberg met haar dochter Elisabeth trouwde. De arme Reinhard is door de buitensporige schulden van zijn schoonmoeder, die een verkwistend leven leidde en hem grote sommen afperste, in grote financiële moeilijkheden geraakt.

Een kwalijke dame

Deze kwalijke dame speelt een hoofdrol in Scherenbergs testament. Aan Helena van Polanen-de Vos vermaakt hij "alle Meubilair, Huyscieraden, daaronder begreepen zilver en goud, allerlei Soorten van Kleijnodiën, boeken, prenten, schilderijen, de rijtuigen, Paarden, Tuijgen, Klederen en hetgeen voorts onder den geheelen boedel of roerende goederen behoord, niets hoegenaamd uitgezondert". Het testament verduidelijkt, dat het hierbij gaat om alles wat aanwezig is op Kleijn Peking en in Scherenbergs huizen in Amsterdam en Utrecht.

Maar daarmee is het legaat aan Madame Van Polanen nog lang niet uitgeput. In een volgende paragraaf van het testament gaat het verhaal door. Zij krijgt ook "het recht om gedurende een geheel Jaar naa het overlijden van hem Comparant zijn

Edele Huijzinge en buitenplaats Kleijn Peking genaamd, geleeen te Baarn, te moogen bewoonen, zonder daarvoor eenige Huurpenningen te betaalen of eenige lasten te draagen".

Hierbij moet aangetekend worden, dat Helena van Polanen in feite van dit recht nooit gebruik heeft kunnen maken, want lang vóór Scherenberg, in 1834, overleed, moest hij, in 1808, uit financiële noodzaak Peking verkopen.

Twintigduizend gulden

Intussen is de opsomming van toewijzingen aan deze medebewoonster van Peking nog niet beëindigd: Scherenberg verklaart "te legateeren aan dezelfde Mevrouw Helena de Vos, Huijsvrouw van de Heer Rogier Gerard van Polanen, thans wondende in America, eene Somma van Twintig duizend guldens". En dit is een hoogst opzienbarend legaat, want f.20.000 was tweehonderd jaar geleden een enorm bedrag.

Scherenberg vergat ook de kinderen van mevrouw Van Polanen niet. Haar jongste dochter, die, naar haar moeder, Helena was genoemd, kreeg, jaarlijks tot "haare Educatie en Alimentatie" tot zij meerderjarig werd, of tot zij vóór die tijd, zou trouwen: "eene Somma van Veertien Hondert Guldens".

Het testament bepaalt verder dat deze Helena bij haar trouwen "eene Somma van vijf en twintig duizend guldens" zou krijgen. Dus ook weer zo'n enorm bedrag.

De vier andere kinderen, Elisabeth Sara, Sara Johanna, Petronella Leonarda en Geertruijda Adriana, zouden, tot zij meerderjarig werden, of tot zij eerder zouden trouwen jaarlijks tweehonderd gulden krijgen. Alle vier hadden zij bij hun trouwen recht op vijfduizend gulden. Dat was dus heel wat minder dan wat aan Helena was toegewezen. En hierbij kan worden opgemerkt, dat een van die vier kinderen, Elisabeth Sara, tenslotte in 1799 de vrouw van Scherenberg zou worden.

Deze meer dan royale legaten aan mevrouw Van Polanen en haar kinderen zouden kunnen betekenen, dat deze dame in 1795, toen zij op Peking woonde, Scherenberg naar Utrecht heeft gestuurd om er zijn testament op te maken, een testament waarin zij buitengewoon bedeed zou worden. Of was Scherenberg zo weg van haar, dat het helemaal zijn eigen idee was? Mogelijk had Van Polanen Scherenberg in de psychologische houdgreep. Tot zover dan het testament voor zover het betrekking heeft op Helena van Polanen- de Vos.

Dat testament gaat verder en het maakt melding van Philip Lodewijk Branzen. (Die achternaam is onduidelijk geschreven). Deze persoon was in Scherenbergs jeugd zijn gouverneur, of huisleraar, geweest en hij was intussen naar Arolsen, in het vorstendom Waldeck, vertrokken. Van zijn dankbare vroegere leerling krijgt hij in het testament vijfduizend gulden toegewezen, en het zelfde bedrag zou toekomen aan de zoon van die gouverneur, Reijnhard geheten, die dus kennelijk naar Scherenberg was

genoemd.

Vierduizend voor Tischbein

In zijn testament gedenkt Scherenberg ook zijn oude vriend en huisgenoot de schilder en tekenaar Johann Friedrich August Tischbein. Samen met Tischbein, die 's zomers op Peking logeerde, had Scherenberg voor de wintermaanden een huis op de Amsterdamse Herengracht gehuurd, waar zij op 1 januari 1794 introkken. Maar uit vrees voor de komst van de Fransen vertrok Tischbein met zijn gezin op 7 november 1794 uit Amsterdam. Per schip voer hij over de Zuiderzee naar Zwolle en vandaar per postkoets naar Arolsen in het vorstendom Waldeck.

Tischbein had bij zijn vertrek schulden aan Scherenberg, die hij geregeld moest aflossen. Maar Scherenberg bepaalt in zijn testament, dat hij bij zijn overlijden Tischbein diens schulden kwijtscheldt en dat hij hem bovendien een bedrag van vierduizend gulden toekent.

Daarnaast krijgen de twee dochters van Tischbein, Carolina en Elizabeth, tot hun twintigste jaar ieder jaar vierhonderd gulden. (Carolina was dus degene die later haar herinneringen aan Scherenbergs avonden op Peking zou optekenen).

En dan komen we nog iemand tegen die in de zomer van 1794 tot het gezelschap behoorde dat 's avonds op Huize Peking zo genoeglijk bijeen was. Het is "Vrouwe Jacoba Wieling, Huijsvrouw van den Heer Herman Baron von Schubart, Envoyé van den Koning van Denemarken". Deze Jacoba, die dus getrouwd was met de Deense gezant in Den Haag, was een nichtje van Scherenberg. In zijn testament staat zij voor vijfduizend gulden.

Onder de andere personen die door Scherenberg bedacht worden is Helena Klinck, de vroegere "Jufvrouw van gezelschap" van zijn moeder. Zij krijgt haar hele leven duizend gulden per jaar. Vervolgens wordt aan Geertje van Sandberg, de voormalige "schoonmaakster" van zijn ouders, een jaargeld van vijftig gulden toegekend.

De dienstboden, de tuinman en de koetsier van Peking zullen ieder, voor elk jaar dat zij in dienst waren, zestig gulden krijgen.

En dan wordt honderd vijftig gulden gereserveerd voor Pieter Kuit, aanspreker te Amsterdam, die straks in de stad zou moeten rondgaan om bij de huizen van Scherenbergs vrienden en kennissen diens overlijden aan te zeggen.

Tenslotte denkt Scherenberg in zijn laatstgenoemde legaat aan de minvermogenden in zijn woonplaats. Hij vermaakt "aan de Gereformeerde en Roomsche armen kasse van Baarn elk eene Somma van vijf Hondert Guldens."

Als executeuren testamentair wees hij aan: Willem Golberg, makelaar te Amsterdam en Mr. Rudolfs Baalde, president van het Hof van Holland.

Niet meer vermogend

Dit was dan Scherenbergs testament, opgemaakt in 1795, toen hij zesentwintig jaar was. Hij was er dus wel vroeg bij. Hij kon op dat moment niet voorzien, dat hij in 1808, dus al dertien jaar later, zijn landhuizen Peking, Canton en Schoonoord zou moeten verkopen, en in 1809 ook zijn Baarnse tapijtfabriek. Hij verhuisde aanvankelijk naar Utrecht, waar hij in de Magdalenasteeg woonde, en vervolgens naar Den Haag. Daar was hij "geattacheerd aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken", toen hij op 7 oktober 1834 vijfenzestig jaar oud in zijn woning aan de Casuarisstraat overleed.(4). Bij zijn overlijden was hij geen vermogend man meer, zoals negenen-dertig jaar eerder, toen hij zijn testament opstelde. Het is dus anders uitgekomen, dan hij in 1795 gedacht had.

H. Bronkhorst

- (1) H. Bronkhorst, Reinhard Scherenberg, een verlichte Baarnaar. Baerne, juni 1996
J. Kruidenier, De Baarnse tapijtfabriek, Baerne, juni 1996
- (2) Gemeentearchief Utrecht. Notarieel, 174 U 295 a 003. Meelboom 1793-1795. Folio 1568, No.560.
- (3) Prof. Dr.h.c. Adolf Stoll, Der Maler Joh. Friedrich August Tischbein und seine Familie, Stuttgart, 1923
- (4) Centraal Bureau voor Genealogie, Den Haag. Overlijdensadvertenties van Reinhard Scherenberg in Haagse couranten. (7.10.1834).

IN MEMORIAM ARNOLD VAN KOUTERIK

Op 11 en 13 december 1996 was ik in gesprek met Arnold en Jannie van Kouterik, bij hun thuis in de Piet Heinlaan.

Twee ochtenden praten over vroeger, hoe het was geweest. Er kwam veel naar boven dat weer gezegd moest worden. Droevige zaken maar ook vrolijke. Samen waren we kwaad, maar we hebben ook gelachen.

Het was niet leuk, de armoe in zijn jeugd; de Indië-kwestie met een falende overheid bij de opvang van de terugkerende jonge militairen. Maar altijd als je hem tegenkwam in Baarn, op zijn fiets, stapte hij even af voor een opgewekt praatje. Een vriendelijke, milde man. Voor ik zijn levensverhaal uitgewerkt had, ontving ik het verdrietige bericht van zijn overlijden op 3 januari 1997.

Dankbaar ben ik hem beter te hebben leren kennen.

'Ik bewaar een fijne, warme herinnering aan je, Arnold.'

Bert Stomp

HET 'VERKADE-MANNETJE' VERTELT

In gesprek met de heer A.W. van Kouterik

Laanstraat 75, Toko Adinda. Op de ladder staat de heer F.C. Koops (vader van Jannie)

Als we in de Laanstraat liepen, vroegen onze kinderen: 'Gaan we nog even naar het Verkade-mannetje?'

Ze bedoelden de heer Van Kouterik in zijn Verkade-winkel, Toko Adinda, Laanstraat 75 tegenover drukkerij Bakker.

'Even naar de krissen kijken en naar de Indische beelden, hè pap?' Achter in de winkel was een Indische hoek. Er hing een kain, een gebatikte doek, aan de muur, waarop de krissen hingen. Daaronder stond het balinees houtsnijwerk en ook nog een Boeddha-beeld. Ervoor waren de Indische kruiden van Conimex, Go-tan en Koningsvogel uitgesteld. Verder werden er alleen Verkade-artikelen verkocht, van biscuits in de bekende blauwe blikken, tot en met fondant.

Het was een gezellige ouderwetse winkel met een toonbank en een weegschaal en je werd er allervriendelijkst geholpen, men had de tijd. Mijn jongste zoon, toen een jaar of vijf en dat was in 1963, had ontdekt dat er ook nog een Verkade-

vrouwkje was. "Ze kijkt zo lief," vond hij. Nu, meer dan dertig jaar later, heb ik een gesprek met Arnold van kouterik en zijn vrouw Jannie Koops in hun gezellige huis aan de Piet Heinlaan.

Arnold vertelt:

Ik ben geboren in de Leestraat op nummer 40 in 1926. Ik had nog twee oudere broers en een jonger zusje. Naast ons, op de hoek, op nummer 44, was de winkel van Brölman, de groenteboer. Dat is nu nog zo.

Ik ben geboren in de wasmand. Vader was mandenmaker en we hadden armoe. Moeder moest daarom bijwerken. Ze had verschillende werkhuizen en ze was ook wasvrouw. Ook is ze dienstbode geweest bij de familie Mendes da Costa in het Park (Hoog Baarn). Mijn vader wilde mij toen aan die familie verkopen wegens geldgebrek. Moeder heeft het niet gewild.

Je moet niet vergeten, we leefden toen in de crisisjaren, de jaren dertig. Er was weinig werk. Veel mensen waren werkeloos en de lonen werden ook nog eens verlaagd. De mensen konden haast niets meer kopen. Er was sprake van onder-consumptie. (Tegenwoordig hebben we óverconsumptie...)

Vader was wel een goed vakman. Ik zag hoe hij 's avonds aan de grote tafel, onder de lamp, met pitriet bezig was.

Hij maakte en repareerde broodmanden, wasmanden, brei-en sleutelmandjes, dat heel fijne werk met dun pitriet. Er viel alleen niet veel mee te verdienen.

Vader was streng voor zichzelf, maar ook voor zijn gezin. We werden erg kort gehouden. Er kwamen vaak mensen uit het Park (het Wilhelminapark) voor reparatie aan mandjes. Als het werk klaar was zei mijn vader tegen mijn moeder: 'Vrouw Kouterik, wil je zo goed zijn dit mandje even bij mevrouw die-en-die te bezorgen? Het is in het Park.' 'Goed,' zei moeder dan, 'en wat zijn de kosten?' 'Eén kwartje.' Je kunt je nu niet meer voorstellen hoe weinig dat was.

Maar moeder, die het moeilijk had met het aan elkaar knopen van de eindjes, dacht tijdens het wegbrengen: 'Eén kwartje..., ik maak er twee kwartjes van.'

Bij het grote huis belde ze aan. De dienstbode deed open en ze gaf het mandje af.

'Het kost twee kwartjes,' zei moeder. Even later kwam de dienstbode terug: 'Juffrouw van Kouterik, mevrouw kan nu niet komen, maar ze komt het binnenkort zelf betalen.

Een paar dagen later kwam mevrouw en gaf vader twee kwartjes. 'Nee,' zei vader, 'het kost één kwartje.' Hij gaf haar een kwartje terug. Zo principieel was mijn vader.

Toen mevrouw weg was ontstond er een laaiende ruzie. Het huis was te klein! Als kind begreep ik er niets van.

Leestraat nr. 40, de groentenzaak van Hendrik Brölman. In 1922 betrok hij zijn winkel op de hoek van de Laandwardsstraat/Leestraat nr.44; waar eerst café "Nieuw Baarn" stond. In hetzelfde jaar begon Barend van Kouterik zijn mandenmakerszaak op nr.40.

Als moeder aan het werk was, stopte vader mij in een wasmand, want dan kon ik niet weg en dan kon hij ook aan zijn werk blijven.

Ik was laat met lopen. Ik zal ongeveer drie-en-een-half jaar zijn geweest, dat ik uit de wasmand ontsnapte. Ik kan me daar nog wel iets van herinneren, want ik hoorde muziek en daar wilde ik op af. Het moet een feestdag zijn geweest. Misschien wel Koninginnedag, 31 augustus. Lopen kon ik nog niet, dus schoof ik op mijn bibs over straat, langs Brölman, langs Van de Ven in de Nieuwstraat, tot de hoek van de Laanstraat, waar de muziek langs kwam. Misschien was het wel 'Crescendo.' Ik zat daar op straat, tussen de benen van de grote mensen door te kijken naar het voorbijgaan van het muziekkorps. Ik kon het zo goed zien! Ik vond dat ik een ereplaats had. Maar terug kon ik niet. Ik was verdwaald. Huilend werd ik bij apotheek Bierhaalder binnengedragen. De loopjongen van Bierhaalder heeft me in zijn grote fietsmand thuisgebracht.

Op de kleuterschool

Toen ik vier jaar werd, moest ik naar de Prinses Amalia kleuterschool in de Schoolstaat. Ik vond dat geen prettige tijd, want ik was mijn vrijheid kwijt. Het was afgelopen met het spelen tussen de fruitkistjes van Bröلمان, iets wat me nooit verveelde. Wat kon ik goed opschieten met Klaas Bröلمان. Hij was altijd aardig voor me. Ik heb in mijn lagere-schooltijd heel wat boodschappen voor hem bezorgd, vooral in Hoog-Baarn. Daardoor kende ik wel alle villa's in het park. Maar dit terzijde. Klaas ving een kraai voor me, die ik heel lang gehad heb. Ook konijnen en duiven heb ik gehad en Klaas timmerde een konijnenhok. We kregen volop aangestoken fruit van Bröلمان. In de pruimentijd had ik eens zoveel pruimen gegeten, dat ik op een ochtend op school leeg liep. Vreselijk was het. Bij de w.c.-tjes werd ik verschoond en aan de kinderen die langs liepen liet juf Huisman zien hoe een vies jongetje ik was. 'Kijk es,' zei ze, 'hij is al vier jaar en doet het nog in zijn broek...' Er was geen verschoning en ze deed me een broek van haar zelf aan, met kantjes en strikjes tot onder mijn armen. De kinderen plaagden me ermee en riepen 'vieze poepeschijter.' Ik voelde me vernederd en dat is me altijd bij gebleven. Als ik later langs de Amaliaschool liep (er staan nu aanleunwoningen van verzorgingstehuis 'Schoonoord') moest ik er nog steeds aan denken. Mijn kinderen heb ik er dan ook niet op school gedaan.

De lagere school

In 1932 ging ik naar de lagere school, de christelijke school voor lager en uitgebreid lager onderwijs (nu de Amalia-Astroschool) in de Spoorstraat. Meester De Jong was toen het hoofd. Hij heeft ons in 1952, als ambtenaar van de burgerlijke stand, getrouwd. Daar ben ik met plezier tot 1940 op school geweest. Toen brak de oorlog uit. Ik was toen veertien jaar en dus leerplichtvrij. Ik kon goed leren en in de vierde klas kreeg ik huiswerk mee. Prachtig vond ik dat, maar het feest ging niet door, want vader was erop tegen. 'Leren doe je op school en niet thuis,' vond hij. 'Ga jij je moeder maar helpen en boodschappen doen.' Moeder maakte vrijdagmiddags de bakkerij van Kuiper in de Laanstraat schoon, van 1 uur tot half 7 's avonds. Daar kreeg ze toen vijfendertig cent voor. Ik mocht zaterdagmorgens oud brood halen. Ik moest er wel een dubbeltje voor betalen. Maar, er zat ook wel eens een krentenbol of een luxe broodje tussen. De krentenbol deelden we dan met zijn vieren. Bij ons in de Leestraat, naast de Rotterdamse bank, op nr. 14, het huis staat er nog, woonde Jonkheer Van Zwijnsbergen. Zoon Henk was mijn klasgenoot en zat naast me in de bank. Omdat ik goed kon leren vroeg zijn moeder of ik Henkie thuis wilde helpen met zijn lezen en met huiswerk. Ik vond het leuk, want er was bij hem thuis veel, mooi speelgoed, een elektrische trein van Märklin, de mooiste boeken van Bruintje

Beer, Dik Trom, Pietje Bel en wat al niet meer. In de vijfde klas werd de klas gesplitst. De kinderen die konden doorleren werden apart genomen en klaargemaakt voor het toelatingsexamen voor HBS en lyceum. Ik wilde graag doorleren en dat kon ik ook, want van Meester De Jong mocht ik in de afdeling doorleerders, waarin ook veel kinderen van rijke ouders zaten. In de zesde klas mocht ik ook franse les volgen na schooltijd en daar hoefden mijn ouders niet voor te betalen. Ik weet, dat Dr. Astro daar heel veel goeds in deed. Daarom is de school later ook naar hem vernoemd. Maar thuis was er niets te willen. Alleen mijn oudste broer mocht naar de M.U.L.O. Meester De Jong is nog verschillende keren bij mijn ouders geweest om te vragen of ik door mocht leren en of hij al zei dat er geen kosten voor thuis aan verbonden waren, hij kreeg geen voet aan de grond. Zelfs de ambachtsschool ging niet door.

Groeneveld

Ergens tussen klas vijf en zes ging Henkie van Zwijnsbergen naar het lyceum. De plaats naast mij was leeg. Op een dag kwam meester de klas binnen met een nogal schriel uitzienende jongen en zei: 'Jongens en meisjes, dit is Ernst. Ga maar naast Arnoldje zitten, Ernst, daar is nog een plaatsje vrij.' Ernst moest aansterken en verbleef bij zijn grootmoeder, de weduwe baronesse Taets van Amerongen, op kasteel Groeneveld.

Na enige tijd ontstond er een band tussen ons. Hij mocht van zijn grootmoeder één vriendje meenemen om bij hem te spelen en dat was ik. Want ik was een rustige jongen en het was óók weer om hem met huiswerk te helpen.

Het werden fijne jaren. We speelden veel verstoppertje en ik leerde het kasteel kennen van het souterrain tot de zolders. Het personeel was vriendelijk. Vooral de keukenprinses, een Oostenrijkse vrouw, stopte me vaak wat toe. Ook voor thuis, want ze hadden allang begrepen dat het daar geen vetpot was.

Maar aan alle goede dingen komt een eind en vrij plotseling hoorde ik dat de barones het kasteel zou verlaten en dus Ernst ook. Er was geen geld meer voor het onderhoud. Als een bom sloeg dat bij mij in. Ik zou mijn vriend verliezen. Dat was in 1936. Overall verschenen grote aanplakbiljetten met 'Openbare verkoop Huize Groeneveld + opstallen, landgoederen, moestuin, boerderijen, enzovoorts. Voor mij als kind een heel nare tijd. Vreemde mensen liepen door het hele huis, alles werd genoteerd en voorzien van een nummer.

In een grote tent in de achtertuin werden de nummers afgeroepen. Ook de notaris en zijn helpers waren daar natuurlijk aanwezig. De kijkdagen duurden een week inclusief de zondag. De veiling duurde vier dagen. We hadden grote vakantie en we liepen alle dagen met onze ziel onder de arm rond. Het was in en in triest, vooral de dagen dat het huis werd leeggedragen. Toen was de barones ineens vertrokken en Ernst dus

ook. Ik heb nooit meer iets van hem vernomen. Als kind begrijp je niet goed wat je overkomt en voor mijn verdriet had ik van thuis geen troost en ondersteuning te verwachten. Niets van dat alles. Ik zwierf regelmatig rond het huis, een troosteloos gezicht was het. Alle blinden gesloten, geen enkel leven. Echt een verlaten huis. Veel en veel later vernam ik, dat Staats Bos Beheer het landgoed had aangekocht. Niet voor het huis, maar voor de omliggende bossen, die tot aan de Lage Vuursche toe liggen. S.B.B. wilde grip hebben op het hele gebied om het zo onder controle te krijgen. Voor het huis had men geen interesse, maar men moest het er wel bij nemen. Voor het symbolische bedrag van één gulden werd S.B.B. eigenaar. Voorwaarde was, dat de kosten van onderhoud, alsmede het achterstallig onderhoud, voor rekening van S.B.B. kwamen. Dat was een moeilijke beslissing, want het huis had al jarenlang een groot achterstallig onderhoud. Dat had ik als kind óók al gezien. Toen kwam de oorlog en van onderhoud en herstel was weer lange tijd geen sprake. De grote restauratie kwam pas in 1978 en duurde tot 1983 en kijk nu eens hoe mooi het geworden is!

Het Baarnse Bos

In de grote vakantie waren we vaak te vinden bij de Grote Kom. Heerlijk spelen in het water en pootje baaien. Als we in het water waren lagen onze kleren tussen het eikenhakhout verstopt. We hadden al pootje baaiend wel eens een rijtuig voorbij zien gaan, maar daar lette je verder niet zo op.

Totdat op een dag een rijtuigje stopte. De palfrenier stapte af en wenkte ons uit het water te komen. Wij, beschroomd, handen voor ons plassertje, naar het rijtuig toe.

Een vriendelijke dame vertelde ons dat we daar niet mochten zwemmen. Ze gaf ons toen allemaal een kwattareepje en zei: 'Alsjeblieft, eet maar lekker op, en niet meer zwemmen daar hè!' Je weet nog wel, die kleine chocolade kwatta-reepjes met het kwatta-soldaatje erop. En de reclame-zin: 'Alle ogen zijn gericht op kwatta.'

'Dag jongens...!', en daar ging ze. Later hoorden we dat het Koningin Emma was geweest, die ons uit het water had laten halen.

Maar we wisten nòg wel een zwemwatertje. Even verderop, richting De Naald, daar even voorbij, had je de Praamgracht met stromend water. Bij een plek waar de koeien dronken kon je heerlijk zwemmen.

Nadien, als we naar onze nieuwe zwemplek liepen, en langs de Grote Kom kwamen, zagen we op een beuk een bordje gespijkerd met 'Verboden te zwemmen'.

Oorlogstijd

In de meidagen van 1940 kwam ik van school. In het begin van de oorlog scharrelde

ik wat rond. Was loopjongen voor die en dan weer voor een ander. Ik verdiende dus niet zo veel. Totdat ik bij Van Vloten kwam in de Leestraat, tegenover de 'Merelhof'. Hij had een naamplatenfabriekje. Ik verdiende er goed, f. 18,- in de week. Het geld moest ik thuis afdragen, maar ik mocht twee kwartjes houden voor mijn spaarpot. Op een dag zag ik bij Van Keeken (later zat Thijssen er) in de Laanstraat, naast bakker Kuiper, een mooie plusfour in de etalage. Prachtige geruite stof, heel chique. Natuurlijk veel te duur, maar ik liep er steeds maar langs. Zó mooi vond ik hem. Ik vertelde het thuis en waarachtig. Ik kreeg hem voor mijn verjaardag. Later bleek het geld ervoor uit mijn eigen spaarpot te komen, want er zat een briefje in met erop: 'Geleend van Arnold, f...'. Ik heb het geld nooit teruggekregen. Mijn ouders hadden in die tijd een 'kostganger' zonder kost in huis. Alleen maar slapen, voor f. 1,- in de week. Wij jongens sliepen met zijn drieën op de vliering. Uit mezelf ging ik naar de avondschool, maar door de oorlog was dat schoolbezoek erg onregelmatig. Op het laatst ging ik niet meer.

In 1943 kwam ik bij Slob, die een loodgietersbedrijf had in de Breiterstraat, voor f. 0,50 in de week. Wel een verschil. Eén kwartje was voor moeder. Ik moest voor de zaak wel eens een pomp slaan bij de boeren in Eemnes. Het was zwaar werk en ik deed er wel een week over voordat ze water hadden. Ook heb ik leien gedekt en lood gelegd op de toren van de kerk in Eemnes-Buiten, aan het einde van de Wakkerendijk en dan links. Op een keer was ik helemaal bij het haantje op de toren aan het werk, om de spits te bedekken met lood. Plotseling ging er een Messerschmitt vlak langs me heen. Ik schrok me dood, want ik voelde de luchtzuiging. Hij maakte een bocht en kwam weer terug, zodat ik dacht dat de vlieger me gezien had en mij voor een spion aanzag. Wat moest die jongen daar anders doen zo hoog in de toren. Ik vond het heel angstig. Misschien ging hij wel schieten... Je weet maar nooit met die moffen.

In 1944 ging ik weg bij Slob en kwam ik bij Post in Laanstraat. Ook een loodgietersbedrijf, dat was waar nu Bührman gezeten heeft. Bij die man heb ik nog wel wat geleerd. Hij leerde mij kookpannen repareren en er een nieuwe bodem inzetten.

Vader wilde geen gas in huis. Moeder kookte op een kolenfornuis met hout van de groentenkistjes van Brölman. Op het laatst was er geen hout meer en moest ik naar het bos achter Kasteel de Hooge Vuursche om hout te sprokkelen. Na de spoorwegstaking van september 1944 werd het een chaos. We deden van alles om aan de kost te komen. Veel ruilhandel onder andere. Mijn twee oudste broers waren al tewerkgesteld in Duitsland, met alle andere jongens boven de achttien jaar. Half november 1944 kwam ik met moeder uit het bos met een karretje vol hout. We

naderden het kruispunt de "Oranjeboom". Daar zag ik twee moffen staan, waarvan er één, een lange man, een grote plaat op zijn borst droeg met "Feltgendarmerie" erop. 'Halt, Ausweiss', zei hij. Onze papieren werden grondig bekeken. Tenslotte zei hij mij, dat ik mij melden moest bij het politiebureau in Baarn vóór 18.00 uur. Moeder begon te huilen en zei dat ze al twee jongens in Duitsland had. 'Niets mee te maken,' snauwde hij. Op het politiebureau werd me verteld dat ik er nog wel van zou horen. Begin december 1944 gingen vader en moeder met de bakkerskar van bakker Kuiper, lopend naar Friesland om voedsel te halen. Mijn zus zou dus alleen achterblijven. Ze was pas 14 jaar, maar ze werd gelukkig opgevangen door de ouders van een schoolvriendinnetje.

Vader en moeder waren nog maar net weg, of de Baarnse politie kwam in de Leestraat met de boodschap dat ik me de volgende dag moest melden in Tivoli in Utrecht. Lopend, want alle verkeer was ontwricht, ging ik op weg. Langs de Biltseweg, Maartensdijk en Blauwkapel kwam ik na meer dan vier uur lopen, want het was dik twintig kilometer, in Tivoli aan. Daar stond gelukkig eten klaar. Er waren een paar honderd jongens van mijn leeftijd. Om ongeveer 23.00 uur gingen we, weer lopend, naar het station, waar een goederentrein klaar stond met Duits treinpersoneel vanwege de spoorstaking.

We werden de wagons ingeduwed en na een eindeloos lijkende treinrit door de donkere nacht, waarin je je natuurlijk niet kon oriënteren, waren we bij daglicht in Heerenveen terechtgekomen. We kregen brood met iets dat op koffie leek. Daarna liepen we in colonne naar een werkkamp bij Donkerbroek. Daar was het warm en goed. We kregen werkkleding en schoeisel van het Nederlandse leger uit 1940. Via Assen en Groningen kwamen we lopend en gedeeltelijk per trein tenslotte aan in Uithuizen, een dorpje benoorden Groningen. Hier werden we ingekwartierd bij boeren. We moesten daar in de omgeving geschutspuiten graven met een diameter van 15 meter en 1 meter diep.

Na een tijdje moesten we lopend naar Delfzijl voor hetzelfde. Daar hoorde ik van de bevrijding, maar toen was ik 'm al gesmeerd en ondergedoken bij een boer. Tot eind augustus 1945 ben ik bij die boer blijven werken, als tegenprestatie voor zijn onderduikhulp.

Indiëtijd

Weer in Baarn in de Leestraat kreeg ik in juli 1946 mijn oproep voor de militaire dienst. De keuring en de opleiding voor onderofficier vonden plaats in Amersfoort. Ik werd ingedeeld bij de compagnie ondersteuningstroepen, van 5.5.R.I. Zo ging ik 'Voor orde en vrede' op 17 december 1947 met de 'Zuiderkruis' naar, toen nog, Nederlands-Indië.

Wat een ervaring! Niemand van ons was ooit in het buitenland geweest, laat staan op zee. De Golf van Biskaje, het Suez-kanaal, de arabieren met hun kamelen in de Sinaiwoestijn. De kapitein wees me in de verte de berg Sinai, meer dan twee kilometer hoog! En dan, na de Rode Zee, tien dagen lang geen land in zicht. Alleen maar de zee, water en nog eens water. De meeste jongens beseften niet in wat voor een situatie ze zaten. Ze hadden weinig of geen school meer gevolgd in de laatste oorlogsjaren. Ze hadden geen benul in wat voor land ze terecht kwamen straks, hoe de politieke situatie daar was.

Er waren veel jongens die aan heimwee leden. Sommigen waren in staat stiekem overboord te springen en de officieren waarschuwden ons om elkaar in de gaten te houden.

Januari 1948 kwamen we aan in Indië. Ik kwam terecht in Salatiga, een plaatsje ten zuiden van Semarang, waar het patrouille-lopen begon. We moesten kampongs controleren op opstandelingen, overdag waren zij de baas en 's nachts zij.

Bij een actie rond Jogja raakte ik gewond. Als patrouille-commandant van een bren-carrier reden we op een landmijn. Ik werd eruit geslingerd en lag in het veld met een verbrijzeld bekken. We lagen direct onder vuur en konden niets doen. Een aalmoezener, uit een andere carrier, kroop naar met toe en bleef bij me tot er hulp kwam. De drie overige jongens uit mijn carrier hebben het niet overleefd. Het was heel triest. Via Semarang werd ik per vliegtuig overgebracht naar het militair hospitaal in Batavia. Daar heb ik een half jaar in het gips gelegen. Na wat te zijn aangesterkt kwam ik in de revalidatie en op een dag ontmoette ik in Batavia Cees van Woudenberg. Aan hem heb ik zoveel te danken! Cees was Baarnaar en loketbeambte op het postkantoor hier. Wat een toeval! Hij was majoor en hij had een baantje voor me. Of ik zijn chauffeur wilde zijn. Nou, dat vond ik best, en zo ben ik chauffeur van de majoor geweest en dat beviel me goed.

Toen hij naar Holland terugging, zorgde hij ervoor dat ik bij generaal Buurman van Vreeden chauffeur werd. En dat ben ik nog een half jaar geweest, want begin mei 1950 werd ik gedemobiliseerd. Ik ging met de Gen. Sturgess terug naar Holland. Van onze compagnie, bestaande uit 191 man, zijn er 43 in Indië gesneuveld!

Tijdens mijn diensttijd in Indië studeerde ik voor mijn middenstandsdiploma. Dat kwam zo. Al voor mijn uitzending naar Indië was ik verloofd met Jannie Koops. Haar ouders hadden een winkel in Verkade-artikelen in de Laanstraat. Zij stuurde mij haar cursusboeken en aantekenschriften voor de middenstandsopleiding. Zo begeleidde ze mij middels onze regelmatige correspondentie tot het examen, dat ik in Indië deed en ik slaagde! Later heb ik nog het kruideniers-vakdiploma gehaald.

Op 26 mei 1950 was ik weer terug in de Leestraat in Baarn. Ik was verloofd, maar ik had geen baan en geen huis. Ik kreeg aanpassingsmoeilijkheden. Er was voor terug-

gekeerde militairen uit Indië totaal geen opvang. We hadden toch heel wat meegemaakt daarginds, maar we konden er hier niet over praten. We werden niet goed begrepen. Veel mensen hier hadden geen voorstelling van wat we daar hadden gedaan en waarom. Door bepaalde linkse groeperingen werden we zelfs met de nek aangekeken. We leken wel een soort oorlogsmisdadigers. Tenminste zo voelde het. Ik durfde er ook niet over te praten.

In de winkel kwam Jannie hierover in gesprek met een klant, generaal Fabius. Zo kwam ik in contact met de generaal en bij hem kon ik toen praten. Hij maakte deel uit van de Stichting opvang nederlandse militairen uit Indië, en heeft veel gedaan voor de teruggekeerde militairen in Baarn.

In 1951 kreeg ik een baan als privé-chauffeur bij meneer Pierson in de Ferdinand Huycklaan. Ik ben daar 11 jaar in dienst geweest en woonde er in de chauffeurswoning in de tuin. In 1952 ben ik met Jannie Koops getrouwd, want ik had een baan en een huis!

Hierbij delen wij mede, dat wij onze zaak hebben overgedaan aan de heer

A. W. VAN KOUTERIK

Gaarne maken we van deze gelegenheid gebruik om onze cliëntèle hartelijk dank te zeggen voor het vertrouwen, dat wij jarenlang mochten genieten en om onze schoonzoon, tevens opvolger, in haar gunst aan te bevelen.

F. C. KOOPS

In aansluitng op bovenstaande mededeling berichten wij, dat wij de speciaalzaak van de heer **F. C. KOOPS** — de **VERKADE-SPECIALIST** voor Baarn — hebben overgenomen.

Door het blijven leveren van prima kwaliteitsartikelen en het verlenen van een goede service hopen wij spoedig het vertrouwen, dat onze voorganger meer dan 20 jaar genoten heeft, te winnen.

A. W. van Kouterik

Baarn, 28 Juli 1961
Laanstraat 75.

Mijn schoonouders stopten in 1960 met de winkel. Wij hebben de winkel toen in augustus overgenomen.

Naast de Verkaade-artikelen gingen we Indische produkten verkopen. Er kwamen mensen die ermee moesten leren werken en om recepten vroegen. Jannie gaf voorlichting en recepten. De recepten kreeg zij weer van oma Hamar uit huize 'Patria', het verzorgings-tehuis voor oudere Indischgasten.

In 1974 hebben we de winkel verkocht en ik kon bij de gemeente komen werken als ambtenaar bij de burgerlijke stand.

A. W. van Kouterik
LAANSTRAAT 75 - BAARN

Verkade Specialzaak
Specialist in
Oosterse rijsttafel
artikelen

BAARN, *Mei* 1967
Telefoon 2531
Giro 203764
Bank AMRO No. 57750

SAMBAL GORENG BOONTJES

Benodigdheden : 1 Sambal Gorengblok van Koningvogel,
 $\frac{1}{2}$ blik speycibonen,
 $\frac{1}{2}$ ons garnalen,
 $\frac{1}{2}$ ons bacon,
1 ons gaar soepvlees,
1 kopje santen of gewone melk,
1 goudbouillonblokje,
voor ieder één ei,
eventueel wat tomaten.

Bereiding : Fruit het Sambal Gorengblok met de geweekte garnalen
en de in reepjes gesneden bacon in weinig boter.
Voeg 3 kopjes water met het goudbouillonblokje toe, en
daarna de speycibonen.
Dan het soepvlees, en tenslotte het kopje santen.
Op het laatst de eieren toevoegen.

In 1988 ging ik met pensioen en toen ik zo rustig thuis zat, en in de Baarnsche Courant bladerde, zag ik daar een oproep voor een vrijwilliger als rondleider op Kasteel Groeneveld. Dàt was het en ik schreef erop. Ik had daar vroeger zo vaak gespeeld met Ernst dat ik het kasteel kende als mijn broekzak!
Ik werd uitgenodigd voor een gesprek met de heer Paans en ik werd aangesteld als gids en verzorgde sindsdien vele rondleidingen. Ik heb dat altijd met zeer veel plezier gedaan, tot mijn afscheid in december 1995.

Hier eindigt het levensverhaal van een geboren en getogen Baarnaar.

Bert Stomp

VERENIGINGSNIEUWS

Mededelingen

Het register op het tijdschrift Baerne 20ste jaargang is van nu af verkrijgbaar in de Oudheidkamer van de Historische Kring, Burgemeester Penstraat tussen de nummers 2 en 4 op maandagen van 10 tot 12 uur en van 20 tot 22 uur. Niet op de eerste maandagavond van de maand.

De opbrengst van de rommelmarkt van de Historische Kring Baerne was f 2256,20.

Rectificatie

In het onderschrift bij de foto van een tochtje met de arreslee op blz. 24 van het decembernummer, zijn twee namen verkeerd gespeld: Lamers moet zijn Lammers en Kuider moet zijn Kuinder.

De onbekende dame is de weduwe H. de Vries van Hekelingen, geboren T.J.H. Coomans. Ze woonde Eemnesserweg 91. We kregen dit door van mevrouw Van Heerdt via de heer Jurriaans.

Nieuwe aanwinsten oudheidkamer en bibliotheek

Het Kapittel - Generaal van de Staten van het Nedersticht in de 15e eeuw (aankoop)

Koninklijk album - portretten van de koninklijke familie

Affiche Comité 5 mei

Zegellak in koper

Kindernachtponnetje ongeveer 1900

Acht medailles van Dudok de Wit

Naamplaat 'Baarnsche begrafenisverzekering' opgericht 1893

Theeblaadje voor kinderserviesje (Japans)

Eemlandse Tempe boek Pijpers

Diverse foto's

Twee schilderijen: Eemwijk en Molen de Baars door W.Verhoef (aankoop)

Pampustocht

Zaterdag 24 mei aanstaande kunt u voor Pampus liggen.

Op die dag organiseert de Kring een excursie naar het eiland Pampus. Een forteiland in het IJmeer ongeveer 20 minuten varen van Muiden. Het fort is gebouwd tussen 1887 en 1895 op een ondiepte, in de monding van het IJ, ter verdediging van

Amsterdam. Sinds 5 december 1996 staat fort Pampus op de werelderfgoedlijst van de Unesco en geniet daardoor bijzondere bescherming.

Het fort is onderdeel van een kring van 42 forten en inundaties om Amsterdam. Fort Rhijnauwen is er ook één van. Het geheel is bekend als de 'Stelling van Amsterdam'.

We vertrekken zaterdagmiddag om 13 uur met de boot uit Muideren en liggen dan 20 minuten varen later voor Pampus. Een gids zal ons rondleiden door de donkere gangen van het fort, waarna u kunt bijkomen in het bezoekerscentrum met een kopje van het een of ander. Het nuttigen van meegebrachte consumpties is niet toegestaan. De terugtocht vangt aan om 14.30 uur.

We zijn dan ruimschoots op tijd voor het bijwonen van een valkeniers-show, die om 15.30 uur begint. Echter alleen bij mooi weer. Daarna kunt u nog een bezoek brengen aan het Muiderslot en/of de kruidentuin bij het slot.

En dit alles voor één geldje, namelijk f. 24,- per persoon. Dit is de prijs voor een groep van 25 personen. Te betalen om 12.40 uur bij de kassa aan de ingang van het Muiderslot. Gepast geld graag.

We gaan op eigen gelegenheid. Wilt u meerijden met iemand, vermeld dat dan bij uw aanmelding.

Aanmelden vóór 15 april schriftelijk of telefonisch bij Bert Stomp, Leeuwerikweide 26, 3742 XR Baarn, telefoon 035-5424621. Het maximum aantal deelnemers is 25.

Bij aanmelding verneem ik graag over hoeveel vrije zitplaatsen u in uw auto beschikt. Vóór de aanvang van de excursie krijgt u bericht hoe en wat. De meerrij-kosten f 6,- p.p. verrekent u met uw chauffeur.

APOTHEEK JULIUS

Apothekers: O.P. Hofkes, E. Hofkes-Daetzel
en M.A. Smulders-de Jong

LAANSTRAAT 28
3743 BG BAARN
TELEFOON (035) 541 24 32

PROGRAMMA

Open huis Werkgroep Oudheidkamer

De werkgroep Oudheidkamer van de Historische Kring houdt open huis. Naast de tentoonstelling over scholen in Baarn zullen de leden aanwezig zijn om informatie te verstrekken over de meest uiteenlopende onderwerpen op het gebied van de geschiedenis van Baarn.

Ook de foto-albums zullen weer ter inzage liggen.

Het open huis zal gehouden worden in de Oudheidkamer van de Kring. Ingang Burgemeester Penstraat tussen nummer 2 en 4.

Op vrijdag 25 april 1997 van 15.00 tot 21.00 uur en op zaterdag 26 april van 10.00 tot 16.00 uur.

Dinsdag 22 april 1997 - Diapresentatie "Langs de Zuiderzee"

Naar het boek van Jac. P. Thijsse door de heer J.F.Dudok van Heel uit Naarden.

Zaterdag 24 mei 1997 - Excursie naar Pampus.

APOTHEEK JULIUS

Apothekers: *O.P. Hofkes, E. Hofkes-Dazert
en M.A. Smulders-de Jong*

LAANSTRAAT 26
3743 BG BAARN
TELEFOON (035) 541 24 32

A **G**
ADVIESGROEP
BAARN **B**

*Fiscaal jurist
en
Zakenadviseurs
Eemnesserweg 12
3741 GA BAARN*

*Telefoon:
(035) 542 58 11*

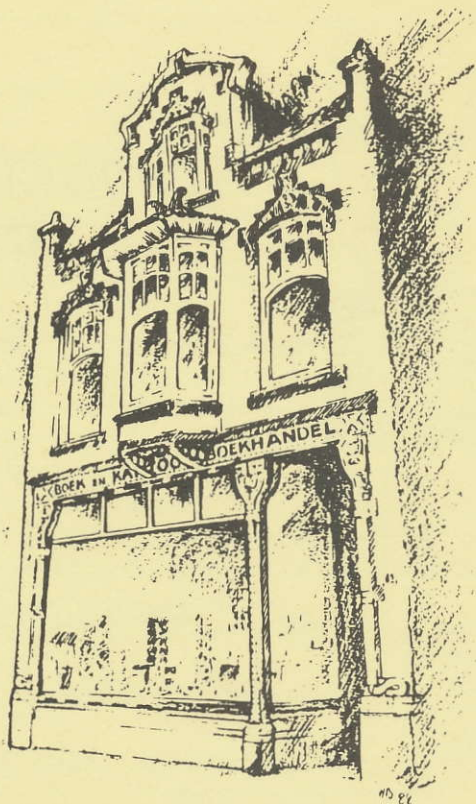
*Telefax:
(035) 542 57 14*

*Privé:
(035) 541 26 26
(035) 621 72 89
(055) 367 03 72*

- * FISCAAL-JURIDISCH ADVIES
- * ADMINISTRATIES
- * BELASTINGAANGIFTEN
- * JAARREKENINGEN
- * BEDRIJFS-ECONOMISCH ADVIES

Maakt u vrijblijvend eens een afspraak, ook 's avonds zijn wij voor u bereikbaar.

EEN PERSOONLIJKE BENADERING STAAT BIJ ONS VOOROP.

Sinds 1886

BOEKHANDEL DEN BOER

Laanstraat 69 - 3743 BC Baarn - Telefoon 541 20 32

Gespecialiseerd
in literatuur,
kunst- en kinderboeken